

www.izvts

ЊИВА

Ратарски недељни лист.

Број 7.

14. (1.) фебруар 1915.

XVIII. год.

Претплата је: 3 круна на целу годину.
Излази сваке недеље.

Уредништво и наклада «Њиве» је:
Budapest, Egyetem-utca 4.

Излази и на мађарском, словачком, рушњачком, румунском и немачком језику.

Наш свакидањи хлебцац.

Нека је сваки без бриге: свакидањег хлеба имадосмо до сада, имаћемо га и од сада. Али у овом ратном добу, које нам је наметнуто, иште јавна корист од свакога појединога, да се вољно прилагођава садањем стању. Према овоме што нам налаже јавна корист нема ту изговора ни на навику, ни на удобност, ни на згодан начин живота. Ако ваља да жртвујемо, да оскудевамо па шта више и да трпимо — нека свако поднесе све то подједнако — дакле не само они који се јуначки боре на бојишту, него и сви ми који смо овде на дому до сада мирно и задовољно живели.

По успесима на бојиштима види се белодано да нас непријатељи не могу да савладају с оружјем. Енглеска,

која је заподела овај рат, хтела би тиме да победи, што би нашој непобедимој војсци и војскама наших јуначких савезника да отме хлебцац и храну из уста. Зна се, да је и Аустрији и Немачкој па и нама овде у Угарској требало до сада америчкога жита и других животних намирница. Енглеска, — пошто је моћна на мору — прети лукаво да ће се са својем ратним бродовима да затвори море испред нас, да нам прекине све наше свезе у светској трговини и да нам пошаље на врат најужаснијега непријатеља: глад!

Кад не можемо да вас надбијемо са својим светлим оружјем — а ви ћете изгладнити! — вели лукави Енглец. Но ми приметисмо за времена економски пуцањ. Овај нови ратни поклич не управеше Енглеци на наше војске него га управеше на нас, који

смо остали овде на дому, на све нас који још не пођосмо у рат.

Но наши непријатељи варају се у рачуну. Не бојимо се ми ни ове њихове нове ратне поруке. Ми који остасмо на дому похрваћемо се и са енглеским морнарима ма да их је на хиљаде — па и са претњом да ће нас изгладнети.

А чиме ћемо се ми томе одупрети?

Просто тиме, што ћемо произвести толико животних намирница колико нам затреба. Земља треба ове године да нам роди више него иначе. Људи и стока наша треба да удвостручи своју снагу, исто као што и наши војници што се боре дивовском снагом против блата, снега и зиме.

У друге дане мудри газда је штедео своју земљу мењајући јој подесан усев да не би измршавила; штедео и самога себе, да се сувише не напреже.

Али сад је дошло да мораш! Сад не смемо да штедимо ни себе, ни земљу, ни стоку своју. Сваки неусејани комад земље; сваки во или коњ што се у штали одмара; сваки човек, жена па и дете који пландује, не ради — помаже непријатељу. Онај лукави Енглеz тамо преко мора рачуна, да свака стопа земље која остаје у Угарској не посејана, иде њему на руку да нас помори глађу. Енглеz добро рачуна, али ће се ипак преварити у рачуну, јер није ни нама сврака попила мозак. Као што ми волимо своју отаџбину, тако је нико на свету не воли. Та наша жарка љубав обраниће нас од свакога оружја па и од најлукавије замке.

Пошто нам је сада најглавније да економски одолемо свакојзи навали и невољи, то управници наше земље смишљају све и сва чиме би нас могли очеличити, наоружати у тој борби. Тако чине све ратујуће државе. Велика и богата Немачка издала је наредбу: да од 1. Фебруара ове год. свако може потрошити само два килограма хлеба недељно — а ко прекрши ову наредбу, казни се са затвором од 6 месеци и 1500 марака (круна) глобе. Ето том оштром наредбом војује богата Немачка противу изгладнелости. Није у газдинској невољи ни она као што нисмо ни ми — али се и она унапред спрема да и не допадне те невоље.

У интересу наше сигурне победе — у нашем сопственом интересу су — издала је и наша Влада читав низ наредаба, са којима отклања и од нас и од војске наше опасности да допаднемо глади.

Разумите ме добро! Не прети нам оскудица у храни а још мање глад. Имамо ми толику залиху животних намирница, да можемо спокојно дочекати идућу жетву. Претећиће нам живежа и још иза жетве. Управници наше државе иду само за тим, да свакоме грађанину осигурају свакидашњи хлебац из оне залихе коју сада имадемо. Задовољимо се само е тиме, што нам наш данашњи хлебац није сада више тако бео као што је био у мирно доба. Главна је ствар, да смо данас у свакоме своме ужитку штедљиви. Ваља да штеди држава, влада и сваки појединац, а како се то ради, у томе нас упућују наши

државни управници — разаборитим наредбама.

Прво и прво су почели да у целој нашој држави реквиришу извесне животне намирнице. Та латинска реч «реквизиција» значи то: да државна власт може купити од свакога његово жито, раж, јечам, кукуруз, зоб и брашно по највишу цену, одређену од власти а за готов новац; да је власник дужан да прода своје животне намирнице чим год то државна власт заиште. Но не купују од газде баш сву његову залиху, остављају му, по увиђавности, онолико, колико му је нужно за његову породицу, за служинчад и за његову економију до нове хране.

Важна је и она наредба са којом се одређује: да млинови могу узети да међу само толико житнога или раженога брашна, колико је помеђар донео собом за међаву јечма или кукуруза.

Поменусмо да су у Немачкој исхрану народа учинили толико опћом бригом, да је држава узела све животне намирнице у своје руке, па се сада она стара да свакоме допадне онолико, колико му треба. Па и нама је то циљ и ми ћемо учинити све и сва да га достигнемо. У нашим дојачкошњим надчовечним борбама били смо сви једнодушни, па ћемо бити то и одјачко. Свако ће слушати мудру реч, а што Влада наређује у интересу осигурања наше исхране мудро је и добро је. Уздамо се у читаоце нашега листа, да ће послушати све владине наредбе, јер смо уверени, да је сваки веран син отаџбине. Није оно патри-

јота који се дера на свакоме рођу: «Живела наша мила Отаџбина!» — него је оно патриота, који ради све оно што иде у опћу корист, који радо и вољно извршује све оно што Влада налаже ради те опће користи.

Ми смо предвиђали ову економску борбу, одолећемо јој својом истрајношћу и на крају крајева опет ће бити наша победа — коју ћемо онда слатко уживати.

Држање кокошака зими.

Многа домаћица се зими слабо брине за своје кокоши. И онако не носе па шта бих се за њих много бринула — презимиће како узмогу! Тако мисли многа газдарица.

Оно истина да ће презимити (ако не скапају), али овако презимљивање највећма ће се осветити лакомисленој домаћици; јер озебла и изгладнела кокош треба дуга времена док пронесе и кад гране већ пролеће.

За то треба и зими да пазимо на своје кокоши, па ће нам оне наплатити и бригу и трошак.

Нека нам је прва брига кокошињац. Нека имају кокоши топао кокошињац; јер су кокоши приморане да проведу две трећине зиме у кокошинцу. Ако је кокошињац крај штале за коље и краве, то ће бити и он топлији. Добро је дакле да је коко-

шињац крај штале али само зими; лети то није добро, јер свако врсна згадија: уши, бубе прелазе из једног шталога у други те кољу животиње. Дакле лети ваља кокошињац да је удаљен од осталих стаја.

Најбоље је када кокошињац стоји сам за себе, па га у очи зиме лепо очистимо, споља и изнутра сламом или сувим лишћем добро поставимо и то тако, да хладноћа улази уњ само кроз врата. Добро је на врати или на дувару оставити рупу за ветрење, са капком за отварање те рупе кад је топлије а затварање кад је време хладно.

По кокошињцу треба добрим посути стељу од сламе или од сувога лишћа па је често и мењати, јер ружан задах врло штоди кокошкама.

Врло је важна ствар да кокоши и зими добро хранимо. Јутром дајимо им меку храну (топлу), да је кокошији желудац узмогне одмах сварити, чиме ће се и озебла кокош брзо угрејати. Дајмо кокоши кухињских огризина, зелена, скувана и измрвљена кромпира и осим тога и зрневља.

Поподне или ти о задњој храни дајмо кокоши само зрневља, да јој ноћу желудац има шта сваривати. Дајмо јој жита, јечма и кукуруза. О кратким зимским данима треба кокоши само двапут дневно хранити, с јутра и с вечера. Ујутру им дајмо мекану храну и у два сата по подне зрневље. Храну им проспимо на суво, од снега очишћено место. Постарајмо се и за то да кокоши имају и пијаће воде. Ваља им у валов усуги топле воде а опазимо ли да се вода смрзнула,

треба лед пробити и валов опет топлом водом налити.

Кад кокош нема воде она хоће да кљује и снег, али то кљување може кокошци да штоди, јер јој смета да пронесе јаја.

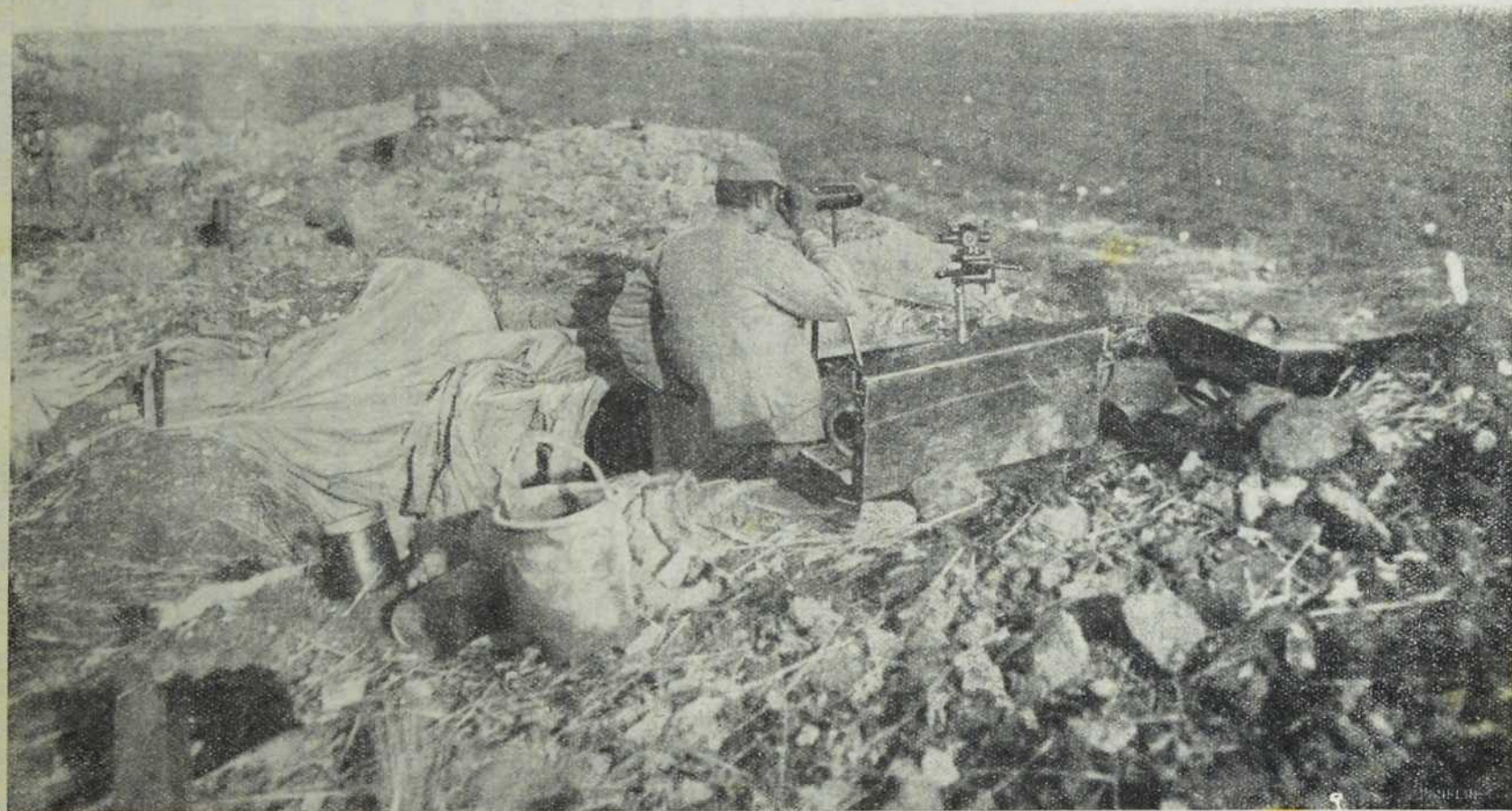
Сместимо у дворишту, у куту где је разгрнут снег, љусака од кокошијих јаја, обијена малтера, да кокош добије отуда креча, који јој је нуждан да изведе љуске својим јајима. Наспимо јој на чистом месту и гомилу песка, прашине или пепела, да се кокош у томе купа и своје перје очисти. Бацимо на то место и који стручак зелени или бар шаргарепе. Добро је да кокош и зими чепрка поштали, комори или по шупи, да се тиме креће и лепрша. Ако тако држимо своје кокоши, остаће нам оне и зими здраве; носиће и зими а с пролећа ће пронети много раније.

Земљорадња у ратном стању.

Јесенас су неки мудријаши говорили по селу: «Ђаво ће сејати непријатељима!» Да ове луде речи није нико послушао, види се и по томе, што су по целој нашој држави њиве јесенас посејане. Местимице су још и више посејали него лане што су.

Само у неким јужним жупанијама н. пр. у Бачкој што су мање посејали него што су лане. То се већ и по томе разуме што је Бачка близо Србији те се ту рат већма и осећа. Но и ту неће бити невоље, јер је мало њива остало непосејано, па ако се у богатој и плодној Бачкој није посејало јесенас толико пшенице ко-

Са севернога ратишта: Топцијско посматралиште.

лико се сеје иначе — посејаће се на пролеће више кукуруза.

Дакле што се тиче јесењих усева, можемо бити мирни; ако да Бог среће и здравља имаћемо хлеба довољано.

Но имамо ми и других брига. Нећемо ми само толико хлеба колико нама треба; него кад се трудимо, треба земља да нам донесе и хасне; јер човек има мимо хлеба и других својих потреба.

Опћа је корист да земља добро роди и да у њу уложени народни капитал донесе и камата. Богати род увек нам је добро дошао, али желети је ове године нарочито да род буде обилат; јер рат много троши сваковрсне хране. За вођење рата нужно је не само оружја него и хлеба. Кад се боре две једнако велике и једнако јуначке војске, победиће увек она, која има довољно хлеба.

Идуће године чека нас још један ванредан задатак а то је да изхранимо Галицију, у којој место да се ору бразде копају се стрељачки ровови те је ова јадна земља сва опустела.

Према томе нам је задатак да произведемо на нашој земљи што обилнији род а то ћемо постигнути разумним распоредом, добрим ђубрењем и добром обрадом своје земље. Нека не остане ни педаљ земље нам неузоран и непосејан. Угар остављајмо само тамо, где то иште својство наше земље безусловно, што је она смољничава и коровита. На снажној, прхој, чистој земљи је угар излишна.

Где смо пропустили јесенас да посејемо земљу, сејмо на њојзи с пролећа кукуруза или кромпира; — јер

оба та плода могу да замене пшенични хлебац. Сејмо нарочито много кромпира, јер он врло добро роди и паврена је храна. Благословена је то биљка; од како је она у Европу донесена, нема више у нас глади.

Сејмо такођер много махунастога биља: пасуља, грашка, боба, сочива; јер су она добра храна те надокнађују мяса.

Исто је тако важно да се посматрамо и за пићу стоци својој, за репу, вику, детелину, чаламаду и друго биље за пићу; јер ако имамо много пиће, можемо држати више марве, а са ње ћемо имати онда одмах и више ђубрега, да одржавамо њиме своје земље у снази. За добар род нужно је добро обрађивање земље. Са дубоким орањем постаје земља растресена, ровита, чиста без икаква корова а таку земљу воли свака биљка. У плитко узорану земљу пушта биљка само кратак корен, у дубоку орану може да пусти дужи корен. Тај дугачки корен усава у себе више хране са које биљка бива јача, здравија, те даје више и зрневља класу своје.

Земља треба и за то да је растресена, ровита, да се биљкин корен може по њојзи без запреке ширити, разграњавати. Да корови даве биљку и отимају јој њезину храну, то је познато свакоме детету.

Сваку стрњику ваља одмах после жетве преорати док је земља још крта платко — да би семе од коровина лако изникло. Онда кад преорана стрњика озелени, треба је још пре мрзаа дубоко преорати, па ће онда изникнути зелени коров доћи

www.pb.rs

дубоко под земљу па ће тамо и изгинути. Ово дубоко орање не треба ни браном повлачити па ће земља са мраза и влаге доћи за усев измрвљена и ровита.

Добре газде ору још и по трећи пут, да земљу боље измешају. Јесење дубоко орање још је и за то добро, што дубоко узорана земља зимњу влагу у себе боље упија, боље присваја, те кад удари суша, она полако запаја том влагом посејану биљку.

Зато би добро било да газда овако приправи своју њиву под сваки пролећни усев. Добро обрађену земљу само онда треба пред усев преорати, ако се врло слегла или је са зимске влаге збијена. Иначе је доста ако се добро подрља те се коровина оштрим зупцима дрљаче почупа.

ВИНОГРАДАРСТВО.

Вино скаче у цени. Овогодишња слаба берба много је забринула наше виноградаре. Вино се мало тражило а тешко се и превозило. Задњи недеља почела је цена вину, на радост многим виноградарима, да скаче; јер се много вина купује и за војску. Ове године ће се ново вино раније отакати, јер је овогодишње вино, имајући у себи много шећера, брже преврило.

Забрана клања бремене стокe. Аустријски министар пољопривреде забранио је да се у Аустрији кољу стeоне краве и супрасне крмаче а и млада стока. Теле, јуне и шиљеже, ако је млађе од две и по године, сме

се клати само уз дозволу власти. Та се забрана не примењује на стоку увежену у Аустрију из иностраних зeмала.

Огледало светскога рата.

Савезничке војске напредују на свима ратиштима побеђујући и на западним и на источним бојиштима у појединим биткама. Сад је све јаснији циљ ратовању са Русима а тај је: освајање Варшаве, заузеће Пољске, ослобођење Галиције и Буковине у најкраћем времену.

Енглеска, која се хвастала да је најача поморска сила на целоме свету и да ће са својим ратним бродовима спречити доважање животних намирница обема савезним државама те их победити глађу — та Енглеска се данас крије од ратнога бродовља Немачке.

Ето то је језгра службеним извештајима у овоме зимскоме ратовању. У свима меродавним круговима увиђа се из дана у дан све то већма, да ће коначна победа бити наша. Руси који су трубили на све стране да ће Галиција бити њихова, да је неће више враћати, напуштају једну варош за другом, повлаче се и признају већ и сами, да се њихови поразии не могу више забашуривати.

Превишње ручно писмо. Њег. Величанство издало је ово Превишње ручно писмо:

«Драги грофе Тиса!

Осврћући се на раздобље од по године, за којег стојимо у боју, што нам је наметнут непријатељским намерама наших противника, захвална се срца сећам надасве пожртвовнога држања, што су га засведочили Моји верни народи у ово озбиљно време.

Надахнути достојанственом, озбиљном самосвешћу, они су показали, да су потпуно дорасли свим захтевима времена. У племенитој су спремности послали под заставе своје синове; увиђавно су се прилагодили потребама ратнога времена и здушно поскрбили за жртве рата, те тиме поновно сјајно засведочили своје високо домољубље и своје древне, прокушане држављанске врлине.

Ово благотворно искуство јача Моју веру, која је чврсто основана у поверењу, у јуначким делима и у поново тако сјајно прокушаној ваљаности Моје обранбене силе.

Под вођством Моје владе, која се сусреће с аустријском владом у настојању, да стави све силе у службу циља, који нам је свима заједнички, пучанство ће такођер надаље, жртвујући благо и живот, чврсто стајати уз милу домовину.

Кад се буде свршио рат, за који је радосно одлучило сносити тешке терете све до краја, уверен сам о томе, да ће му бити приуштено, да нађе у миру, што ћемо га извојевати с помоћу Свемогућега, награду за своје напоре, патње и погibeљи рата, који је верно и устрајно извојштили.

Поверавам Вам, да то приопћите пучанству уз изражај Мојега најтоплијега признања и Моје захвале.

У Бечу, дне 4. фебр. 1915.

Франц Јосиф с. р.
Тиса с. р.

Рођен-дан немачкога цара. Немачки цар Виљелм навршио је 28. Јануара о. г. своју 56. годину живота. Овај дан прослављен је не само по целој Немачкој царевини врло свечано него је и у нашој престоници било тога дана свечано благодарење у престоличкој протестанској цркви, којем је у име државе Владе присуствовао министар пољопривреде преузвишени г. барон Имре Гиљањ.

Читуља. У Будапешти је прошле недеље умро најстарији саборски посланик на целоме свету Јосиф Мадарас у својој 104 години живота. Био је још од год. 1832—36. а и год. 1848. саборски посланик а заступао је пуних 80 година непрекидно Шаркерестурски срез по увек једногласноме избору изборника. Задње 3 године није улазио у Сабор, живео је мирно у Малој Пешти, причајући својој унучади о старим временима. У Ердевик је умро подмаршал Михаило Апен зборни заповедник Сарајевски, који је у бојевима против Србије допао тифуса. — У Будапешти је у универзитетској болници умро Стеван Стојић, учитељ црквене Општине у Помазу, који је као санитетски војник у бојевима у Галицији допао тифуса. — У Италији је са задњих земљотреса погинуло и помрло 40 хиљада људи.

Престолонаследников мезимац. Надвојвоткиња Цита, супруга наследника престола надвојводе Карл Франца Јосифа, родила је у прошли понедељак срећно сина. Мези-

Са севернога ратишта: У мору галичкога блата.

мац овај треће је дете наследнику престола који се оженио 21. Октобра 1911. Први син надвојвода Франц Јосиф Ото рођен је 20. Новембра 1912, сестрица му Аделаида рођена је 3. Јануара 1914. Надвојводи је 28 година а супрузи му 23 године. Висока породиља налази се у бабињама добро а мезимац је здрав и јак.

Почасни члан. Земљорадничка Задруга у Нађкерешу изабрала је преузвишену госп. супругу министра барона Имре Гидањ за свога почаснога члана.

Краљев дар породиљи. Његово Величанство даривало је новорођене близанце Хермине Унмута, којој се муж као каплар бори на бојноме пољу, са 300 круна, коју је своту срећној породиљи војено заповедништво уручило.

Цар једе ратнога хлеба. По заповеди немачкога цара меси се и пече се за цара и његову свиту ратни црни хлебац од мепаног бршна у које се меша 10 процената бршна од кромпира и 5 процената обаренога кромпира. Немци не роптају против ратнога хлеба, јер га и сам цар њихов радо једе.

ПЧЕЛАРСТВО.

Нешто из пчеларства.

Код слабих народа, где матица није тако живахна, пчеларење ништа не вреди. Матица треба да је добрих особина, јер је она главни стараоц, који је у стању, да свој народ на највећи ступањ приноса доведе, нарочито за време главне паше. Ако је легло у кошници неправилно направљено, ако се у њему виде лукице и ако оне после кратког времена нису сасвим затворене, залепљене, знак је да је матица слаба, болесна.

Погрешно се ради, кад се одиста болесна матица у кошници држи, јер је она онда у кошници безначајна.

На против се препоручује, да се таква матица из кошнице удали и младом, здравом замени. Али не треба никад грешити и здраву матицу за слабу сматрати, јер ако је у леглу хелија на хелији чврсто једна на другој спојена, онда је матица свој посао извршила, она је здрава и њу не треба убијати.

По Ђурђеву већ се неке пчеле роје; али ако се опази, да су ројеви слаби, а није изгледа да ће се при доцнијој паши моћи поправити, онда не треба пустити, да ти слаби ројеви остану самостални. Најбоље ће бити да се из ових првенаца матица извади и цео рој у стару кошницу врати. После 10 дана, од прилике, појавиће се поново живље кретање у тој кошници и рој ће сад са младом изићи. Овај рој ће сад бити у стању да самостално ради и оваки су ројеви врло корисни.

Пре свега, дакле, треба на то pazити, да се развој пчеларења на највиши ступањ доведе, и том циљу пуштају само јаки ројеви, а са слабима онако поступити, као што је мало пре речено, да се услед слабих ројева не би пчеларење уназадило и бескорисно постало.

З Д Р А В Љ Е.

Послушај ове изреке:

«Мислиш ли, да дубоку старост дочекаш, буди умерен у свему.

Умереност даје снагу и радост, неумереност ствара болове.»

«Рад, умереност и мирноћа затварају врата лекару.»

Како је у Лавову.

Специјални дописник енглеског листа «Тајмс» јавља из Лавова:

Онај час, кад влак улази у лавовски колодвор, путник се од једанпут налази у атмосфери рата и свих његових гровота. На главном порталу колодвора стоји још и на даље име Франц Јосифа I. Колодвор је свим запосела руска војска.

Мене је одмах после изласка из влака окружила руска полиција и почела помно испитивати. Истом кад сам показао специјалну службену дозволу, полиција ме је пустила да пођем даље.

Благовасна је првога разреда претворена за лазарет. Тамо леже рањеници тако дуго, док их не пренесу у други влак или у коју болницу у граду. Из чекаонице другога разреда су однешене све клупе. Само је наспред сале још остао велики стол. Крај свију врата и крај свакога пролаза стоје страже с натакнутим бодовима. Само једно место у целој колодворској згради није употребљено у војничку сврху. То је прекрасна дворана за примање. Руски заповедник лавовскога колодвора отворио ми је ту дворану украшену диванима и скупоченим намештајем. Раскошност ове дворане за примање стоји у грубом контрасту с тужном сликом, коју пружају рањеници са својом бедом и невољом.

Свака је лавовска улица препуна руских војника. Свуда се показују у галопу козаци на својим мршавим коњима. Сваки час човек сусреће транспортна кола, пуна рањеника и стада марве, коју гоне козаци.

Пучанство се већ научило на све то. А будући да се Руси не владају превисе окрутно, свако настоји, да с њима живи у што бољем одношају. Ува све то избијају елементарном снагом симпатије за аустри-

јанце. То се најбоље види код транспортних рања заробљеника.

Видио сам привор — вели даље дописник — који је пружио јасни доказ те симпатије. Улицом је јашио одео козака водећи неколико заробљеника, аустријских војника. С обе стране по плочнику бежала је маса људи, протурала се између козака и пружала аустријским војницима, обученим у сиве униформе, јабука и круха. Једна је елегантна дама међу њих разделила много цигара и цигарета. Жене су с провора бацале круха и друга живежна средства. У очи ми је пало особито то, што у Лавову има много заробљеника аустријскога дрвенога крета. Они иду сасвим слободно по граду и поздрављају руске часнике сасвим као своје. Раде заједно с руским лечницима по болницама.

Енглески дописник хвали руске лазарете. У самом Лавову имаде 42 војничке болнице. Свака јавна зграда и многи хотели су пуни рањеника. На библиотекама, музејима, градским зградама и многим приватним палатама вије се крај руске заставе застава дрвенога крета.

Врсте мина!

У ратној вреви, где се велике силе спремају да се и на мору ухвате у коштац, да одлуче, на коме ће остати победа, где ће се велики бродови небојше потући, велику улогу играју мине, које се употребљавају за обрану обала и лука, те могу за часак горостасни брод потопити у дубине морске. Такав је учинак мина. Има их разне врсте. Најмање је оних, с којима су заштићене француске ратне луке, а које се распрену само онда, ако их електриком са обале западе. Изгледају као велике кругље с промером око два метра, а имаду у себи 300 до 500 килограма динамита. Такова је мина тешка којих 1000 килограма и усидрена 12 метара под водом, тако да могу и највеће лађе над њом мирно проћи. Полагање ових мина тражи много времена и за то се не могу ове мине поставити онако брзо као друге. Везане су посебним електричним жицама за лучке тврђаве, пак их могу у свако доба упалити, кад непријатељска лађа плови преко њих. Само један притисак на електрично пуце, а мина

се упали и потопи лађу. Ове мине имаду и својих слабих страна и за то их много и не употребљавају. Пре свега треба много времена, док их поставе, а онда морају те мине бити барем 12 метара под водом, да могу и велике лађе над њима пролазити, а то већ слаби њихову снагу, јер је редовито лађа од њих удаљена неколико метара, пак јој не шточе тако, како би јој шточиле, да су ближе површини воде. Осим тога је ради морскога гивања тешко знати у сваки час, где се мина налази, а исто тако погодити час, када лађа пролази над њом, да се мина упали. Тешкоћа је онда у том, да мина проне или прерано или прекасно, али у сваком случају или ништа или посве мало нашкочи лађи. Неприлика је такођер и с тим, да током времена поквари море електричне жице, пак се догађа да мина не ће у право време експлодирати. Ове мине нису погубелне домаћим лађама.

Друга је врста мина, да се мина упали, чим лађа пређе преко ње. Чим се је лађа додирне, мина распресне и разнесе лађу. Може се догодити, да не експлодира, ако домаћа лађа пређе. Најбоље су мине, које се упале на сваки додир лађе. Те се мине ставе четири метра под водом. Лако се поставе и може их вешта момчад, која их поставља, у случају потребе лако повадити. За њих треба мало оксплозивног материјала а имаду учинак страшан. Занимива је статистика њихова деловања у руско-јапанском рату. Руси су изгубили на минама једну велику лађу и један брод за полагање мина, онда два мала кретапа и једну торпиљарку. Јапанци су изгубили две ратне лађе, две обалне оклопаче, две мале крестарице, једну торпиљарку и два торпедна разарача. Русима су од мина тешко општећене биле две бојне лађе, једна оклопна крестарица и једна торпиљарка, а Јапанцима је тако уклоњена из бојне линије једна бојна лађа, један оклопни кретап и две мале крестарице. — Начина, како се лађе бране од мина има више врсти, али сви се нису до сада показали носе ваљанима. Обичавају између два мања брода запети мрежу, која онда похвата све мине, и тако начине пут већим лађама, али и код тога није сигурно, да која мина не остане. Осим тога покушавају, да сада

тако граде ратне лађе, да је по дну разделе у неколико делова, како не би настрадала цела лађа, ако мина који део разори. Али и ово није сигурно, нарочито, ради велике снаге, коју данас имаду мине.

К О В Ч Е Ж И Ћ .

Чудна астрономска појава. Година 1915. доноси нам чудну астрономску појаву, која се спетује у доста дугим временским интервалима, а како је интересантан, спомињемо га већ данас. Кроз читав месец фебруар не ћемо имати пуног месеца, што се иначе ни у којем месецу не догађа. Ко се буде занимао за то, опазите, да ће у месецу јануару бити два пута месец потпун и то 1. и 31. јануара. Према тому почиње фебруар већ с непотпуном плочом месечевом, а како имаде фебруар 1915. године само 28 дана, то не ће доћи до тога, да месец досегне опет пуну плочу, већ се то догађа тек 1. марта. Узрок је тај, што имаде фебруар 28 дана, а месечев је месец 30 дана. Тој чудној појави је у првом реду узрок неједнака дужина Месечеве и Сунчане године, која се изравна до приличне тачности у циклусу од 19 година. Према тому ћемо 1934. и 1953. имати исту појаву.

Ратни зајам и штедионице. Како поштанске новине јављају, обављене су скупске ратне зајам код 868 провинцијалних штедионица у Угврској. Код тога не би знали рећи, јесу ли ту мишљени и хрватски новчани заводи, јер се веома често догађа, да се под назив угарски провинцијални заводи и новчани заводи хрватских и босанских крајева рачунају. Код наведених новчаних завода потписано је преко 257 милиона круна, а то је највећим делом извађено из уложака. Према стању уложака споменутих провинцијалних завода изнаша овај износ нешто мање него губитак од 10 по сто од свеукупних уложака. Наравски да свагде није једнако, а највећи је проценат лигнут код новчаних завода града Реке 23%. Влада ће обавити редукције неких потписивања, да односни заводи, који би велик губитак уложака неугодно осећали, не дођу у неприлике.

Мађарска газдинска Задруга

образује бесплатно сеоске задруге газдинске кругове и арендашка друштва и даје бесплатна савета у свима задругарским пословима. Земљоделцима даје бесплатна упутства при куповању земље те држи исказ земаља продаваца и купаца. Ко је рад земље да купи или да прода, нека ту своју намеру јави Мађарској Газдинској Задрузи. Адреса: Budapest, IX., Ullői út 25. szám.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Кад смо пре седамнаест година основали ратарски недељни лист «Њиву» нагласили смо: да смо ради да листом овим по јефтину цену уносимо у српску ратарску кућу здраву и корисну поуку, да забавним начином поучавамо српскога ратара корисноме знању и умењу — разда његова свестране напретка а у времену, у коме се свако живи отима да напредује.

Прелистајте нашу «Њиву» од године 1898., 1899., 1900., 1901., 1902., 1903., 1904., 1905., 1906., 1907., 1908., 1909., 1910., 1911., 1912. и 1913. па ћете се уверити из сваког ретка: да смо се поштено трудили, да се приближимо ономе циљу, који смо себи истакли. Велики и неочекивани одзив, којег је стекао лист наш међу српским ра-

тарима за ових петнаест година излажења свога одобрава нас да прио-немо из све снаге и даље: да наша «Њива» буде из дана у дан све то боља и све то лепша, а тиме српскоме ратару све то милија — једном речју: да лист «Њива» буде у ратарској кући мио недељни гост и поуздани саветник у свему оном, што српски ратар ваља да зна и да чини свога добра и своје среће ради.

У то име излазиће «Њива» и од сада са овим подеснијим насловом сваке недеље једанпут, на целом табаку овако лепе глатке артије, урешена лепим и одабраним сликама и доносиће у свакоме броју: поуке из пољоделства, вртарства, виноградарства, воћарства и из сваке друге гране кориснога рада; учиће ратаре пчеларењу, гајењу стоке и пернате живине; извештаваће га о новостима у народу и држави, казиваће му шта бива по свету; саопштаће вам у земаљске и државне законе и уредбе; поучаваће га у разним важнијим грађанским пословима; одговараће, колико зна, може и уме, на његове питања и упутиће га како да се помогне у својој нужди и потреби.

Претплатна је цена недељном, илустрованом, ратарском листу «Њиви» **само 3 круне годишње.**

Поред ове малене цене, добивају наши претплатници забадава и календар на поклон

као бесплатни божићки
„Њиви“-н њеним читатељима.

Овако лепо урешен забавно-поучни, недељни лист као што је наш лист «Њива» — снажиће Србина ратара у борби живота за његов опстанак и напредак.

У то име молимо све Србе ратаре који радо читају и читањем се пријатно забављају и поучавају: **да се претплате на „Њиву“ одмах од првих бројева**, а ми ћемо им лист слати тачно и уредно онамо и на ону пошту, на коју нам то јасно и разговетно означе.

Лист је наш јефтинији и од погачица, зато га нико не може добити на вересију.

Претплата с шиље поштаноскѐм упутницом на адресу: А „Nyiva“ kiadóhivatalának — Budapest, IV., Egyetem-utca 4., Franklin-Társulat.

Уредништво и наклада „Њиве“

Одговорни уредник: ЧИКА-СТЕВА.

Састанци за нашу потпорну благајницу. Врло нагло расте број оних, који су похитали, да осигурају себе и своју породицу код радничке потпорне благајнице. По свима крајевима у земљи држе се састанци, на којима се држе поучна предавања о користима потпорне благајнице и тим приликама се уписују за чланове врло многи, који мисле и на сутра, на своју будућност.

О Г Л А С И.

ОГЛАСИ

се примају у наклади

„ЊИВЕ“

Budapest, Egyetem-utca 4.

Претплаћујте се на народни лист „ЊИВУ“ Претплата се шаље на «Nyiva» Budapest, IV. kerület, Egyetem-u. 4. sz.